

Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ (Νοέμβριος 2006)

Συγγραφέας: ΚΟΦΙΝ ΑΝΑΝ

Αν υπήρχε η παραμικρή αμφιβολία για την επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπισθεί η κλιματική αλλαγή, δύο εκθέσεις που δημοσιεύτηκαν πριν από λίγες ημέρες πρέπει να αφυπνίσουν τον κόσμο. Πρώτον: Σύμφωνα με τα νέα στοιχεία που υποβλήθηκαν στα Ηνωμένα Έθνη, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου των μεγαλύτερων βιομηχανικών κρατών συνεχίζουν να αυξάνονται. Δεύτερον: Μια μελέτη του Βρετανού Σερ Νίκολας Στερν, πρώην υψηλόβαθμου οικονομολόγου της Διεθνούς Τράπεζας, χαρακτηρίζει την κλιματική αλλαγή ως τη «μεγαλύτερη και περισσότερο εκτεταμένη αποτυχία της αγοράς που σημειώθηκε ποτέ». Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης, η κλιματική αλλαγή μπορεί να συρρικνώσει την παγκόσμια οικονομία κατά 20% και να προκαλέσει οικονομική και κοινωνική αναταραχή παρόμοια με αυτή των δύο Παγκοσμίων Πολέμων ή της μεγάλης οικονομικής ύφεσης.

Ο επιστημονικός κόσμος εκφράζει σήμερα, με ξεκάθαρη και αδιαμφισβήτητη συναίνεση, την ανησυχία του. Πολλοί γνωστοί για την επιφυλακτικότητά τους επιστήμονες, λένε τώρα ότι η παγκόσμια θέρμανση έχει φτάσει σε τέτοια επίπεδα, που ενδέχεται να μας φέρουν κοντά στο σημείο χωρίς επιστροφή. Παρόμοια αλλαγή ίσως παρατηρείται και ανάμεσα στους οικονομολόγους, με κάποιους πρώην επιφυλακτικούς αναλυτές να ισχυρίζονται σήμερα ότι η άμεση περικοπή των εκπομπών αερίων θα κοστίσει πολύ λιγότερο από την προσαρμογή στις συνέπειες στο μέλλον. Την ίδια ώρα οι ασφαλιστικές εταιρείες, αποζημιώνουν όλο και περισσότερο για ζημιές που προκαλούνται από ακραία καιρικά φαινόμενα. Ένας αυξανόμενος αριθμός ηγετικών στελεχών από το χώρο των επιχειρήσεων και της οικονομίας εκφράζουν την ανησυχία τους για την κλιματική αλλαγή, χαρακτηρίζοντάς την επιχειρηματικό κίνδυνο. Τους λίγους σκεπτικιστές που συνεχίζουν να σπέρνουν την αμφιβολία πρέπει να τους δούμε ως αυτό που είναι: χωρίς επιχειρήματα, εκτός κλίματος και εκτός χρόνου.

Μια κρίσιμη Διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή άρχισε την προηγούμενη Δευτέρα στο Ναϊρόμπι. Το διακύβευμα είναι πράγματι μεγάλο. Η

κλιματική αλλαγή έχει ουσιαστικά βαθιές επιπτώσεις σε όλες τις πλευρές της ανθρώπινης ευημερίας, από την απασχόληση και την υγεία μέχρι την ασφάλεια των τροφίμων και την ειρήνη στο εσωτερικό, αλλά και ανάμεσα στα έθνη. Ωστόσο, πολύ συχνά η κλιματική αλλαγή αντιμετωπίζεται ως ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα, ενώ θα έπρεπε να αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης αναπτυξιακής και οικονομικής ατζέντας. Μέχρι να παραδεχτούμε ότι η απειλή αυτή περιλαμβάνει τα πάντα και τους πάντες, η αντίδρασή μας θα παραμένει ατελής.

Οι Υπουργοί Περιβάλλοντος έχουν επιχειρήσει με γενναιότητα να προκαλέσουν τη διεθνή κινητοποίηση. Όμως, πάρα πολλοί από τους συναδέλφους τους -Υπουργοί Ενέργειας, Οικονομικών, Μεταφορών και Βιομηχανίας, ακόμη και Υπουργοί Άμυνας ή Εξωτερικών- απουσιάζουν από το διάλογο. Η κλιματική αλλαγή πρέπει να αποτελέσει και δική τους υπόθεση. Τα εμπόδια που τους έχουν κρατήσει σε απόσταση πρέπει να γκρεμισθούν. Πρέπει να μπορέσουν κι αυτοί να σκεφθούν το πώς θα κάνουν πιο πράσινες τις τεράστιες ενεργειακές επενδύσεις που είναι απαραίτητες για να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση τα επόμενα 30 χρόνια.

Τα καταστροφικά σενάρια που σοκάρουν για να προκαλέσουν την κινητοποίηση του κόσμου, καταλήγουν συχνά στο αντίθετο αποτέλεσμα. Αυτό συνέβη κατά καιρούς και με την κλιματική αλλαγή. Πρέπει όμως να μην εστιάζουμε μόνο στους κινδύνους, αλλά και στις ευκαιρίες που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Οι αγορές άνθρακα έφτασαν φέτος στο ποσό των 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων, οι δυνατότητές τους όμως παραμένουν ανεκμετάλλευτες. Το Πρωτόκολλο του Κιότο είναι σήμερα σε πλήρη λειτουργία, διαθέτοντας έναν Μηχανισμό Καθαρής Ανάπτυξης που θα μπορούσε να δώσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών.

Η μελέτη του N. Στερν θεωρεί ότι οι αγορές των ενεργειακών προϊόντων χαμηλού άνθρακα θα αποτιμώνται πιθανότατα στο ποσό των 500 δισεκατομμυρίων δολαρίων το χρόνο μέχρι το 2050. Ακόμη και σήμερα, υπάρχει η απορία γιατί οι εύκολα διαθέσιμες και αποδοτικές τεχνολογίες ενέργειας και η τεχνογνωσία δεν χρησιμοποιούνται συχνότερα, αφού ρυπαίνουν λιγότερο, προκαλούν λιγότερη παγκόσμια θέρμανση, ενώ παράγουν περισσότερο ηλεκτρισμό και μεγαλύτερο όγκο παραγωγής. Οι μικρές εκπομπές αερίων δεν συνεπάγονται τη χαμηλή ανάπτυξη ή τον περιορισμό των αναπτυξιακών προσδοκιών μιας χώρας. Η εξοικονόμηση πόρων μπορεί να εξασφαλίσει τον απαραίτητο χρόνο, ώστε η ηλιακή, η αιολική και οι άλλες πηγές

εναλλακτικής ενέργειας να εξελιχθούν και να γίνουν κερδοφόρες.

Δεν πρέπει να επιτρέψουμε στις προσπάθειες για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων να επισκιάσουν την ανάγκη για προσαρμογή στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής. Αυτό θα αποτελέσει ένα τεράστιο εγχείρημα λόγω της σημερινής τεράστιας συσσώρευσης άνθρακα. Οι φτωχότερες χώρες του κόσμου, οι περισσότερες στην Αφρική, δεν έχουν τη δυνατότητα να υπερπηδήσουν αυτό το εμπόδιο στη δημιουργία του οποίου η συμβολή τους ήταν πολύ μικρή. Οι χώρες αυτές θα χρειαστούν διεθνή βοήθεια για να μην ανατραπούν οι προσπάθειές τους να υλοποιήσουν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας.

Υπάρχει όμως χρόνος για να αλλάξουν πορεία οι κοινωνίες μας. Δεν πρέπει να φοβόμαστε τους ψηφοφόρους ή να υποτιμούμε την επιθυμία τους για μεγάλες επενδύσεις και μακροχρόνιες αλλαγές. Οι άνθρωποι θέλουν να κάνουν ό,τι είναι απαραίτητο για να αντιμετωπισθεί η απειλή της κλιματικής αλλαγής και να προχωρήσουν σε ένα ασφαλέστερο και ορθότερο μοντέλο ανάπτυξης. Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις είναι πρόθυμες να κάνουν πιο πολλά, περιμένοντας απλώς τα κατάλληλα κίνητρα. Η σύνοδος του Ναϊρόμπι μπορεί και πρέπει να αποτελέσει μέρος αυτής της κρίσιμης μάζας. Πρέπει να στείλει ένα ξεκάθαρο και αξιόπιστο μήνυμα ότι οι πολιτικοί λαμβάνουν σοβαρά το ζήτημα των κλιματικών αλλαγών. Το ερώτημα δεν είναι το κατά πόσο οι κλιματικές αλλαγές είναι μια πραγματικότητα, αλλά το κατά πόσο, μπροστά σε αυτήν την κρίσιμη κατάσταση, εμείς οι ίδιοι μπορούμε να αλλάξουμε και μάλιστα αρκετά γρήγορα.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» στις 12 Νοεμβρίου 2006, σ. 23.